Dosarul nr. 21r-566/24
1-20074885-02-21r-20032024
Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana
Judecător: Damaschin Constantin

D E C I Z I E
În numele Legii

23 aprilie 2026 mun. Chișinău
Colegiul Penal al Curții de Apel Centru
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Ion Bulhac
Judecătorii Natalia Mămăligă și Vitalie Pîslariuc

examinînd în ședință de judecată publică, în ordine de recurs, în lipsa părților, recursul declarat de către avocatul Spoială Vladimir în interesele condamnatului Vîrlan Vasile ***** și recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr. 15 Cricova, Morozan Ghenadie, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Vîrlan Vasile ***** împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 24.07.2023 – 28.02.2024;
Instanța de recurs: 20.03.2024 – 23.04.2026.
Procedura de citare a părților a fost îndeplinită.

Asupra recursurilor declarate de avocatul Spoială Vladimir în interesele condamnatului Vîrlan Vasile ***** și de directorul Penitenciarului nr. 15 Cricova, Morozan Ghenadie, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,-

C O N S T A T Ă:

La data de 02.07.2020, condamnatul Vîrlan Vasile ***** a depus o cerere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, solicitînd reducerea termenului de pedeapsă.

Prin încheierea judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 20 octombrie 2021, a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Vîrlan Vasile *****, împotriva

administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 15 Cricova, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. A fost respinsă plângerea condamnatului Vîrlan Vasile *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 Chișinău, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2022, recursul declarat de avocatul Vladimir Spoială în interesele condamnatului Vîrlan Vasile împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 20 octombrie 2021 potrivit căreia plângerea condamnatului Vîrlan Vasile ***** privind constatarea circumstanțelor prevăzute la art. art. 385 alin. (5), 473/2 – 473/4 Cod de Procedură Penală al RM a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și depusă peste termen, a fost admis, casînd integral încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 20 octombrie 2021, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) CPP al RM, cu trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30 ianuarie 2023, a fost admisă parțial plângerea condamnatului Vîrlan Vasile împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Vîrlan Vasile, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și în Penitenciarul nr. 15 - Cricova, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a redus pedeapsa condamnatului Vîrlan Vasile, pentru perioada de detenție în calitate de prevenit, 19.04.2018-08.04.2019 în total 354 zile, în Penitenciarul 13 Chișinău în condițiile art.385 alin. (5) Cod de procedură penală, pe un termen de 708 (șapte sute opt) zile. S-a redus pedeapsa condamnatului Vîrlan Vasile, pentru perioada totală de 1379 zile, în care s-a aflat în detenție cu statut de condamnat 09.04.2019-14.11.2019, 14.11.2019-22.10.2020, 22.10.2020-03.12.2020, 03.12.2020-17.01.2023 în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 15 Cricova, cu calcularea a 1 (una) zile de reducere pentru 10 zile de detenție, termenul pedepsei, s-a redus cu 137 (una sută treizeci și șapte) zile. S-a redus termenul pedepsei definitive stabilite condamnatului Vîrlan Vasile, în total cu 845 (opt sute patruzeci și cinci) zile. În privința perioadei rămase de 9 (nouă) zile, cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului Vîrlan Vasile, suma de bani în mărime de 450 (patru sute cincizeci) lei, și anume o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2023, a fost admis recursul directorului penitenciarului nr.15-Cricova, s-a casat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30 ianuarie 2023 în privința condamnatului

Vîrlan Vasile și s-a trimis cauza la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, a fost admisă parțial plângerea depusă de către avocatul condamnatul Vîrlan Vasile, concretizată de către avocatul Spoială Vladimir împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, Vîrlan Vasile *****, a fost deținut pe o perioadă totală de 616 (șase sute șaisprezece) zile în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a redus în condițiile art.473/4 alin. (4) din Codul de procedură, pedeapsa condamnatului Vîrlan Vasile, pentru perioada detenției în Penitenciarul nr.13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu 122 (o sută douăzeci și doi) zile, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. În privința perioadei rămase de 6 (șase) zile, calculate în condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de procedură penală (din perioada de 616 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), s-a acordat cu titlu de despăgubire condamnatului Vîrlan Vasile, suma de bani în mărime de 300 (trei sute) lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M.. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Vîrlan Vasile s-a redus în total cu 122 (o sută douăzeci și doi) zile. A fost respinsă plîngerea depusă de către condamnatul Vîrlan Vasile, concretizată de către avocatul Spoială Vladimir împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 15-Cricova care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, recurs a declarat avocatul Spoială Vladimir în interesele condamnatului Vîrlan Vasile *****, care a solicitat admiterea recursului, casare încheierii, cu emiterea unei decizii privind constatarea condițiilor de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului Vîrlan Vasile garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Reducerea pedepsei condamnatului 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare în calitate de condamnat. Reducerea termenului pedepsei pentru condiții precare în calitatea de prevenit în conformitate cu prevederile art. 473/2 alin.(3) și art.385 alin. (5) și (6) o zi în detenție calculată ca două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

În motivarea recursului, apărătorul a indicat următoarele motive:

-- Instanța de judecată a examinat în mod superficial și subiectiv plîngerea depusă de către Vîrlan Vasile, ajungînd la concluzii în mod neîntemeiat fără careva suport probatoriu, fapt inadmisibil. Argumentele aduse de către petiționar nu au fost combătute,

iar condițiile de detenție din penitenciarele Republicii Moldova, inclusiv Penitenciarul nr. 15 Cricova, au fost recunoscute nu numai o dată ca fiind condiții de detenție care afectează grav drepturile garantate prin art. 3 CEDO, iar careva măsuri de remaniere în această perioadă de către organele statului nu au fost și condițiile de detenție nu au fost îmbunătățite. Astfel, Vîrlan Vasile a fost și este în detenție în condiții care au cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale acestuia, aceasta fiind deținut în condiții inumane și degradante, manifestate prin severe suferințe psihice, fizice și prejudicii morale. Nu i-a fost asigurat toate garanțiile siguranței persoanei, aceasta a fost supus unei detenții în condiții inumane și degradante, contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În perioada examinării cauzei penale Vîrlan Vasile a fost reținut la data de 19.04.2018 și plasat în arest preventiv în Penitenciarul Nr. 13 Chișinău și trimis pentru ispășirea pedepsei definitive la Penitenciarul Nr. 15 Cricova.

-- Pe parcursul aflării condamnatului Vîrlan Vasile în Penitenciarul nr. 13 și Penitenciarul nr. 15 acesta a fost deținut în mai multe celule la acel moment având calitatea de prevenit a avut parte de condiții de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului și condamnatului, astfel fiindu-i încălcat dreptul privind condițiile de detenție, garantat de art. 3 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor omului. Consiliul pentru Prevenirea Torturii a efectuat în data de 04.01.2018 o vizită preventive la Penitenciarul nr. 13 și Penitenciarul nr. 15 în baza căreia a fost întocmit un Raport care cuprinde toate concluziile vizitei și constatările făcute de membrii comisiei de lucru. Scopul vizitei a fost monitorizarea situației în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău și Penitenciarul nr. 15 Cricova privind respectarea drepturilor persoanelor deținute (bărbați) împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante. Astfel, Consiliul a constatat că Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău și Penitenciarul nr. 15 Cricova constituie o sursă de stres care poate duce la intensificarea gândurilor suicidale.

Nefiind de acord cu încheierea judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, recurs nemotivat a declarat directorul Penitenciarului nr. 15 Cricova, Morozan Ghenadie, care a solicitat admiterea recursului, casare încheierii, cu emiterea unei decizii privind repingerea plîngerii depuse de condamnatul Vîrlan Vasile privind constatarea condițiilor de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Reprezentantul penitenciarului, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data

examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.319 Cod de procedură penală, privind citarea participanților la proces, și ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, instanța a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

*Analizând și apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale și prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, de a respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 15 Cricova, Morozan Ghenadie, și de a admite recursul declarat de către avocatul Spoială Vladimir în interesele condamnatului Vîrlan Vasile ***** împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, cu casare parțială a încheierii și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanță, din următoarele considerente.*

În conformitate cu art.437 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală, *(1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac*.

Conform art.448 Cod de procedură penală, *(1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs*.

În conformitate art.449 alin.(1), pct.1), lit.a) Cod de procedură penală, „*Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată, dacă: recursul este nefondat*."

În conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod procedură penală, „*Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului*".

Conform art.441 alin.(2) Cod procedură penală, "*Instanța de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art.444, însă ea este obligată ca, înafara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situația părții în favoarea căreia s-a declarat recurs*".

Potrivit prevederilor art.7 Cod procedură penală „*Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod*".

În orice societate democratică, protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului. Conform art.20 al Constituției Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile și interesele acesteia au fost violate.

Art.1 Cod procedură penală, stipulează că, „procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Penală, având drept scop protejarea persoanei, societății și statului de

infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată".

Conform art.469 Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume: 17/1) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților*.

Din materialele cauzei, Colegiul penal reține că, prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 08.04.2019, Vîrlan Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (2), lit.a), art. 175, art. 84 din Codul penal, fiindu-i stabilită definitiv pedeapsa de 15 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis, cu includerea în termenul executării pedepsei închisorii a duratei reținerii în stare de arest preventiv 17 aprilie 2018-08 aprilie 2019.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2019 a fost menținută fără modificări sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 08 aprilie 2019.

Potrivit raportului administrației Penitenciarului nr. 15 Cricova, începutul executării pedepsei închisorii este 17.04.2018, sfîrșitul executării pedepsei 16.04.2033.

Conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin.(1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau prevenți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare*

prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Potrivit raportului Penitenciarului nr. 15 Cricova, rezultă că, condamnatul Vîrlan Vasile ***** s-a deținut în următoarele penitenciare în următoarea perioada de timp:

--19.04.2018 – 14.11.2019 – în Penitenciarul nr. 13 Chișinău;

--14.11.2019 – 22.10.2020 – în Penitenciarul nr. 15 Cricova;

--22.10.2020 – 03.12.2020 – în Penitenciarul nr. 13 Chișinău;

--03.12.2020 – prezent – în Penitenciarul nr. 15 Cricova.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, a fost admisă parțial plângerea depusă de către avocatul condamnatul Vîrlan Vasile, concretizată de către avocatul Spoială Vladimir împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, Vîrlan Vasile *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Totodată, prin încheierea contestată, judecătorul de instrucție a respins plîngerea depusă de către condamnatul Vîrlan Vasile, concretizată de către avocatul Spoială Vladimir împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 15-Cricova care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca neîntemeiată.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii primei instanțe, Colegiul penal conchide că, judecătorul de instrucție întemeiat a admis plângerea condamnatului Vîrlan Vasile împotriva administrației instituției penitenciare nr. 13 Chișinău, însă nejustificat a respins cerințele ce ține de condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 15 Cricova.

Astfel, Colegiul penal va supune analizei condițiile de detenție a condamnatului Vîrlan Vasile *****, pe perioada deținerii acestuia în Penitenciarul nr. 15 Cricova, perioada **14.11.2019 – 22.10.2020, 03.12.2020 – 23.04.2026** (23.04.2026 - data examinării cauzei în instanța de recurs).

Instanța de recurs stabilește că plîngerea din 02.07.2020, a fost depusă pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar în asemenea împrejurări, se constatată că prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost respectate de către condamnat.

Cu referire la soluția instanței de fond privind respingerea plîngerii în parte ce ține de deținerea condamnatului Vîrlan Vasile ***** în Penitenciarul nr. 15 Cricova, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiată și nejustificată, fără a fi efectuată o analiză complet și obiectivă, or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei

societăți democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei. 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*).

Sub acest aspect, instanța de recurs reține faptul că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din R.M. nu ating un prag minim de suficiență.

Ținând cont de cele expuse supra, instanța de recurs va da apreciere condițiilor de detenție invocate de către autorul plângerii, coroborate la poziția autorităților instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „*Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante*."

La analiza condițiilor de detenție a deținutului, instanța va lua în considerație Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că "*Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții*".

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

La fel, conform rapoartelor Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante (CPT), cât și practica CEDO, în ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea și ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituția penitenciară nr. 1 din Taraclia, nr. 7 Rusca și nr. 17 din Rezina, prin urmare în Penitenciarul nr. 15 Cricova persistă condițiile inumane și degradante invocate de condamnat.

În contextul dat, se atestă că reprezentantul penitenciarului nu a probat faptul că condamnatul Vîrlan Vasile ***** s-a deținut în celule în care, i-a asigurat condiții decente de trai în perioada aflării lui în Penitenciarul nr. 15 Cricova, care ar corespunde

prevederilor legale și nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, iar soluția instanței de fond, este una nefondată.

*Contrar recomandărilor precitate, studiind raportul prezentat de către administrația instituției penitenciare, instanța de recurs a stabilit că, informația cu privire la suprafața celulei/secției în care a fost deținut Vîrlan Vasile ***** în Penitenciarul nr. 15 Cricova, se referă la o suprafață totală calculată, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare.*

Mai mult ca atît, din prezentul raport, se constată că, pe parcursul perioadei de deținere în Penitenciarul nr. 15 Cricova - ***14.11.2019 – 22.10.2020, 03.12.2020 – 23.04.2026****, condamnatul se deține în secția locativă nr. 4 a sectorului nr. 2, secția are o suprafața de 42, 50 m2, unde erau amplasați în mediu pînă la 18 de deținuți.*

Prin urmare, din datele privind numărul persoanelor condamnate cu care s-a deținut condamnatul în cauză în secția menționată, se constată cert că, acesta nu a fost asigurat cu cele 4 m^2 de spațiu locativ per deținut.

În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenției, în special când ea durează perioade lungi de timp, așa cum se reține în cazul autorului plângerii, care a fost deținut o perioadă îndelungată în Penitenciarul nr. 15 Cricova.

E de reținut şi faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanții au avut la dispoziție mai puțin de 3 m^2 de spațiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenție (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).

Așa dar, instanța constată că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în penitenciar au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul severității contrar articolului nr.3 din Convenția, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în Penitenciarul nr. 15 Cricova. Întru susținerea acestui raționament, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată (*cauza A. şi alții c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98*). Același raționament poate fi dedus și din prevederile legislației naționale, care în art. 473/3 alin. (2) din Codul de procedură penală prevede că, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

În același context se apreciază că, odată ce, în rezultatul multiplelor vizite de monitorizare a condițiilor de detenție în penitenciarele din Republica Moldova, atât din partea Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau pedepselor

Inumane sau Degradante al Consiliului Europei (CPT), dar și din partea Consiliului pentru Prevenirea Torturii (investit, la nivel național, cu atribuții privind asigurarea protecției persoanelor împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante), de fiecare dată în rapoartele adoptate s-au constatat abateri de la standardele internaționale în materia condițiilor de detenție, soldate cu emiterea recomandărilor de rigoare adresate autorităților competente pentru fiecare instituție penitenciară în parte.

Respectiv, în materia asigurării unor condiții decente de detenție, autoritățile naționale nu asigură un nivel minim garantat pentru deținuți. Deoarece condițiile de detenție precare în penitenciarele din Republica Moldova au un caracter sistemic, iar la moment nu există nici un act oficial ce ar confirma remedierea tuturor condițiilor de detenție precare stabilite anterior, totodată ținând cont de faptul că eforturile autorităților naționale se rezumă doar la îmbunătățirea stărilor de fapt din penitenciare constatate în rapoartele anterioare, însă fără eradicarea problemei condițiilor de detenție precare în esență, Colegiul penal ajunge la concluzia că detenția persoanelor în penitenciarele din Republica Moldova atinge nivelul minim de ingerință conform art. 3 CtEDO, ceea ce impune aplicarea obligatorie a mecanismului național compensatoriu.

La caz, instanța consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat Vîrlan Vasile ***** pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 15 Cricova, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Prin urmare se constată că, condamnatul Vîrlan Vasile ***** a fost deținut în condiții inumane de detenție, care se constată a fi contrare art. 3 CEDO, în Penitenciarul nr. 15 Cricova, în perioada **14.11.2019 – 22.10.2020, 03.12.2020 – 23.04.2026** (data examinării cauzei) în calitate de condamnat, pe parcursul a 2 310 zile.

Potrivit prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, calculând perioada de compensare pentru perioada aflării condamnatului Vîrlan Vasile *****, în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr. 15 Cricova, de 2 310 zile, Colegiul penal, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, consideră necesar, oportun și rezonabil de a calcula 1 zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție în Penitenciarul nr. 15 Cricova, astfel încât din termenul pedepsei definitive stabilite lui Vîrlan Vasile *****, prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 08.04.2019, să se reducă cu 231 zile pentru perioada de detenție în penitenciarul vizat.

Ceea ce ține de condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Colegiul penal consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției

sale, în dat, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat. Or, în acest context, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Colegiul penal apreciază, remediul compensatoriu aplicat în speța dată, ca fiind unul suficient și bazat pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În conformitate cu prevederile art. art. 473^2, 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) , pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

D E C I D E:

Se respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr. 15 Cricova, Morozan Ghenadie.

Se admite recursul avocatul Spoială Vladimir în interesele condamnatului Vîrlan Vasile *****, se casează parțial încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024, se rejudecă cauza și se pronunță o nouă hotărîre, în partea ce ține de condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 15 Cricova, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Se admite plângerea condamnatului Vîrlan Vasile ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare nr. 15 Cricova, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Se constatată faptul că, condamnatul Vîrlan Vasile *****, a.n. *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 15 Cricova în perioada **14.11.2019 – 22.10.2020, 03.12.2020 – 23.04.2026** (data examinării cauzei), pe parcursul a 2 310 de zile în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În condițiile art.473/4 alin.(4) Cod de procedură penală, se reduce pedeapsa condamnatului Vîrlan Vasile *****, cu 231 zile, pentru perioada de 2 310 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 15 Cricova, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

În rest, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 februarie 2024 se menține.

Termenul pedepsei definitive stabilite lui Vîrlan Vasile *****, prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 08.04.2019 se reduce, ținînd cont și de capătul încheierii menținute cu 353 (trei sute cinzeci și trei) zile.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Ion Bulhac

Judecători: Natalia Mămăligă

Vitalie Pîslariuc